

stinným medzitkom a preto sveril mu ihned významné funkce stavovské a sice miestopredsednictvo ve Spolku notárov československých.

Prajeme našmu jubilantu do novej padesiatky veľa zdravia, lebo sme presvedčeni, že za jeho pomoci podari sa nám dosiahnuť lepšieho budúca celému stavu notárskému.

Mnogaja ljeta!

Miloslav Daňek:

O dosahu pôsobnosti § 154 obč. zák.

Jako protiváhu povinností, k nimž podle práva občanského jsou zavázáni rodiče v poměru ke svým dětem po stránce majetkoprávní, ustanovil občanský zákoník zcela spravedlivě ve 2. větě § 154 o. z. subsidiární alimentální povinnost dětí vůči jejich rodičům..

Jelikož uvedený paragraf jedná o nároku o bou rodičů (nikoliv jen otcově), měl být správně systematicky zařazen mezi předpisy o společných právech a povinnostech rodičů, nejlépe přímo za § 143 o. z. Jeho umístění na konci předpisů o moci otcovské však nemůže, vzhledem k jeho jasnému znění, vzbuzovati pochybnosti při aplikaci.

§ 154 o. z. zní: »Náklad vynaložený rodiči na výchovu dětí nedává rodičům žádného nároku na jmění, jehož děti později nabudou. Upadnou-li do nouze, jsou děti povinny je slušně vyživovati.«

K první větě cit. paragrafu není třeba pro její samozřejmost zvláštního výkladu (což také není účelem tohoto pojednání). Tak tomu však již není, přihlídneme-li k jeho 2. větě. Tu bude zapotřebí určit: jednak rozsah a způsob povinnosti dětí, stejně jako meze, v nichž se připouští nárok rodičů; jednak dosah tohoto ustanovení vzhledem k tomu, jde-li o poměr mezi rodiči a dětmi manželskými či nemanželskými, a konečně přihlídnouti k tomu, vztahuje-li se ustanovení 2. věty cit. paragr. i na poměr mezi osvojitelem a osvojencem, resp. jak je tento poměr vzhledem k dané otázce vyřešen.

Proto pokud se bude nadále v této studii mluvit o § 154 o. z., dlužno mít na zřeteli, že se tím rozumí vlastně jeho 2. věta.

I.

Rodiče a děti manželské.

Rodiči a dětmi manželskými dlužno rozumět při řešení otázky alimentální podle § 154 o. z. nejen rodiče a děti v užším slova smyslu, nýbrž vůbec všechny ascendenty i descendenty bez rozdílu stupně, tedy rodiče a děti v širším smyslu podle vykládacího pravidla § 42 o. z.¹⁾ Sporná je ovšem otázka, kdo bude zavázán k poskytování alimentace, má-li osoba »nuzná« vedle descendentů ještě i ascendenty. Podle názoru Andersova předchází tu alimentální povinnost ascendentů před závazkem descendentů, jež by pak tedy bylo nutno pokládati vůči závazku ascendentů za subsidiární. Zdá se však správnějším přiklonit se k opačnému názoru

¹⁾ Tak i na př. Anders: Grundriss des Familienrechtes (1899), str. 49 in fine; Stubenrauch Commentar I. (1902), str. 231, poz. 4; Ehrenzweig, System II. (1907), str. 518.

Ehrenzweigov²⁾ (má-li osoba »nuzná« jak děti tak rodiče, jsou v první řadě zavázáni k alimentaci descendentů), neboť nebylo by jistě spravedlivé takovéto rozšiřování alimentální povinnosti rodičů, jež by mohlo zejména lehce způsobiti značné oslabení vlastního významu § 154 o. z.

Nárok rodičů sám o sobě pak je vůbec jen nárokem subsidiárním, neboť se jim přiznává, jak výslovně v zákoně stanoveno, pouze tehdy, upadnou-li do nouze.³⁾ Pojem nouze je však relativní. Rodiče nejsou v nouzi jen tehdy, nemají-li vůbec žádných prostředků k živobytí, nýbrž i tehdy, mohou-li se sice sami živiti, ale ne tak, jak to odpovídá jejich společenskému (sociálnímu) postavení a dosavadnímu způsobu života.

Vzhledem k tomu, co právě bylo řečeno o pojmu nouze a vzhledem k výslovnému znění zákona (... je slušně vyživovati), přísluší tedy osobě »nuzné« nárok na slušnou výživu. Pojem slušná výživa (srov. sb. 5865, 7635) se rozumí placení (resp. poskytování in natura) všeho, čeho je zapotřebí ke slušnému vedení života (výživa, šacení, bydlení, ostatní potřeby stavu »nuzného« přiměřené, i ošetření a léčení v nemoci a v stáří).

Tak jako vůbec v právu rodinném, i v tomto případě § 154 o. z. jest především na stranách, aby se dobrovolně dohodly. (Podle názoru prof. Krčmáře⁴⁾, o přenechání o GUV. N. Ř. 6420, se přijímá, že narovnání o výživě se stalo rebus sic stantibus). Teprve tehdy, když by pokus o dohodu nevedl k cíli, může osoba opírající svůj nárok o § 154 o. z. přivést jej k platnosti jeho vznesením na pořad práva.

V takovém případě tedy připadne soudci, aby, uváživ všechny závažné okolnosti konkrétního případu, rozhodl, zdali žalobci nárok na výživu přísluší a v jaké míře. Rozsah slušné výživy je závislý především na potřebě oprávněného, tedy na stupni jeho nouze, což však není jedinou podmínkou; nýbrž soudce musí přihlížeti také k tomu, zda osoba zavázaná je schopna podle svých majetkových a výtěžkových poměrů rodičům přispěti. Zejména jsou děti zavázány k výživě rodičů podle poměrů své mohoucnosti jen do té míry, pokud by následkem splnění své povinnosti neupadly samy do nouze. Rodiče mají sice nárok na slušnou výživu (t. j. odpovídající jejich dosavadnímu způsobu života a sociálnímu postavení jich samých i jejich dětí; analogie § 673 o. z.), ale nejsou-li děti schopny splniti svoji povinnost v tomto rozsahu bez nebezpečí vlastní nouze, musí se rodiče spokojiti jen s výživou nutnou.

Alimentace ve smyslu § 154 o. z. přisuzuje se osobě oprávněně in natura (t. j. skutečným poskytováním všeho, čeho je třeba ke slušnému vedení života) jen zcela výjimečně, je-li to podle poměrů možné a účelné, což sluší uvážiti soudci. Zpravidla však bude slušná výživa (v rozsahu shora uvedeném) vyměřena soudem v penězích a vyplácena ve formě renty, jejíž lhůty (ročně, měsíčně, týdně) určí soud uváživ okolnosti. Takto vyměřená renta však může býti zvýšena nebo snížena, na-

²⁾ Srov. Anders, Grundriss, str. 49 in fine; Ehrenzweig, System II., str. 519.

³⁾ K pojmu nouze srov. Zima: Darstellung des Rechtsverhältnisses zwischen ehelichen Eltern und Kindern (1830), str. 72; Winiwarter: Personen-Recht (1838), str. 380; Stubenrauch: Commentar I., str. 231; Ehrenzweig, System II., str. 518; dále s b. V á ž n ý : č. 875, 4705, 7635.

⁴⁾ Krčmář: Právo rodinné (1930), str. 73 in fine.

stane-li změna okolností, jež takové zvýšení neb snížení náležitě odůvodňuje.⁵⁾ Z toho, a ze subsidiární povahy nároku rodičů hlavně plyne, že povinnost vyživovací třebas i zcela zase zanikne, nastane-li úplná platební neschopnost zavázaného dítěte, anebo s druhé strany, vrátí-li se opětně úplná způsobilost rodičů slušně se vyživovati bez potřeby cizí pomoci.

Nárok rodičů podle § 154 o. z. nezávisí nikterak na tom, jsou-li tohoto dobrodiní hodni čili nic. I rodiče o dítě vůbec se nestarající a je zanedbávající, i otec zbavený moci otcovské pro důvody §§ 177, 178 o. z. (zanedbání výživy a výchovy dítěte; zneužití moci otcovské a neplnění povinností s ní spojených, chování nemravné a nečestné), mají nárok na výživu. Bylo by jistě nespravedlivé, aby rodičům takto se na dítěti provinivším byl v případě jich nouze upírán nárok alimentární proti dětem vůbec; s druhé strany však by odporovalo zásadám ekvity, aby takoví rodiče měli nárok na výživu ve stejném rozsahu jako rodiče řádně dbalí svých povinností k dětem. Jelikož, přihlédneme-li k ustanovení § 795 o. z., i dítě od rodičů právoplatně vyděděné z důvodů § 768 c. z. (tedy i proto, že opustilo rodiče v nouzi bez pomoci) má přece proti pozůstalosti alespoň nárok na nutné zaplacení, bylo by jistě vzhledem k tomu příliš krutým úplně vyloučení rodičů nehodných z dobrodiní § 154 o. z. Proto lze zcela s uspokojením přijímati kompromisní názor v literatuře hájený, že i rodiče, kteří úplně zanedbali výchovu dítěte (§ 769 o. z.) nebo proti nimž svědčí jiný důvod platné exheredace (§§ 768, 770 o. z.), mají sice nárok na výživu podle § 154 o. z., ale jejich nárok se snižuje dle analogie § 795 o. z. do té míry, že mohou žádati pouze výživu nutnou.⁶⁾

Je-li zavázáno k alimentaci několik dětí různého stupně, tu dlužno aplikovati pravidlo § 143 o. z., to znamená, že jsou zavázány podle blízkosti stupně.⁷⁾

Naskytá se však otázka, jak vypadá povinnost alimentární několika dětí, jsou-li všechny téhož stupně. O tomto případě zákon neustanovuje nic, a tedy ponechává tuto otázku interpretaci. Je jisto, že jsou zavázány všechny děti bez výjimky, ale jich závazek může míti dvojí povahu. Buď ručí solidárně, anebo každé dítě zvlášť, samostatně podle podílů.

Tato sporná otázka jest již nyní v literatuře⁸⁾ rozhodnuta v neprospěch solidarity. Zejména dlužno schvalovati nanejvýše správnou a logickou argumentaci Zimovu: § 889 o. z. zní: »Mimo případy v zákoně ustanovené dluhuje tudíž každý z několika spoludlužníků dílné věci jen svůj podíl.« Povinnost alimentární je jistě závazek dílný. Pro tento dílný závazek neustanovuje zákon výslovně solidaritu. Protože solidarita není zákonem stanovena, ručí tedy každé dítě za svůj podíl.

Tento názor literatury přijímá i judikatura. (Srov. proti solidaritě: rozh. nejv. vídeňského soudu 19. X. 1915, kniha judikátů č. 236, rozh. 30. ledna 1917 čj. Rv-II.

⁵⁾ Zeiller: Commentar I. (1811), str. 341, poz. 3.

⁶⁾ Tak na př. Zima, Darstellung, str. 79; Winiwarter, Personen-Recht, str. 380; Ehrenzweig, System II., str. 519.

⁷⁾ Srov. Ehrenzweig, System II., str. 518; Stubenrauch, Commentar I., str. 231, poz. 4.; Anders, Grundriss, str. 49 in fine.

⁸⁾ Proti solidaritě srov. — Zeiller, Comm. I., str. 341, poz. 3.; Winiwarter, Personen-Recht str. 381; Zima, Darstellung, str. 188; Anders, Grundriss, str. 49 in fine; Ehrenzweig, System II., str. 519; srov. však opačně (pro solidaritu): Stubenrauch: Comm. I., str. 231, poz. 4.

33-17-1 [Právník 1917]; rozh. sb. Vážný č. 5865, 7190, 7635; rozh. nejv. soudu ze dne 14. VI. 1930). Že je judikatura v tomto směru již ustálená je jasno nejen z toho, že všechna rozhodnutí českoslov. nejv. soudu až do konce r. 1930 se vyslovují zásadně proti solidaritě, nýbrž i z toho, že rozhod. nejv. soudu ze dne 28. června 1927 sb. č. 7190 přímo se dovolává a projevuje souhlas s uvedeným judikátem č. 236, zahrnujícím solidaritu.

Jak tedy z právě uvedeného vyplývá, ručí několik dětí téhož stupně samostatně podle podílů. Tyto podíly se určují s ohledem na platební schopnost jednotlivých dětí podle jejich jmění a výdělečné schopnosti. Je-li některé dítě zcela nebo z části neschopno placení, rozvrhne se to, čeho se nedostává, poměrně na podíly ostatních dětí. K alimentaci podle § 154 o. z. jsou povinny všechny děti. To znamená, že byla-li rodiči požadována výživu jen po některých dětech a po jiných (ovšem téhož stupně) nikoliv, tu jsou i tyto poslední uvedené (připustí-li soudce nárok rodičů a uzná-li tyto děti, t. j. od nichž rodiče výživu nežádali, za schopné platiti) zavázány k příspěvku na alimentaci svým podílem, přesto že na nich výživu požadována nebyla. (Srov. sb. 5865.)

Jelikož povinnost alimentární, tak jako všechna práva i povinnosti vyplývající z poměrů rodinných (vyjma aliment. povinnost nemanž. otce, § 171, 1. věta), jest právem ryze osobním, nepřechází ani alimentární povinnost dětí ve smyslu § 154 o. z. na jejich dědice (srov. k tomu Nowack N. Ř. 1093), neboť práva ryze osobní nepatří podle § 531 o. z. do pozůstalosti, a proto tato povinnost smrti zavázaného dítěte uhasíná.

Rodiče, kterým pozůstává proti dětem nárok alimentární ve smyslu § 154 o. z., mají právo, jsou-li v tomto nároku dítětem zkráceni darováním nějaké třetí osobě, požadovati podle ustanovení § 950 o. z. na obdarovaném doplnění toho, co jim nyní dárce (dítě) není s to poskytnouti.

*

Naskytá se otázka, dosahuje-li ustanovení § 154 o. z. na případy § 1327 o. z., t. j. náhrady škody vzešlé oprávněnému usmrcením osoby k alimentaci povinné.

V době přednovelové (do r. 1916) byla tato otázka spornou, neboť původní text § 1327 o. z. (před III. novelou) zněl následovně: »Erfolgt aus einer körperlichen Verletzung der Tod, so müssen nicht nur alle Kosten; sondern auch der hinterlassenen Frau und Kindern des Getödteten das, was ihnen dadurch entgangen ist, ersetzt werden.«

Podle toho tedy rozhodnutí otázky, zda mají také rodiče nárok na náhradu škody, způsobené jim usmrcením dítěte, zavázaného k alimentaci dle § 154 o. z., záviselo na tom, vykládal-li se cit. paragraf (t. j. § 1327) striktně nebo extensivně.

V příčině tohoto výkladu nebylo v literatuře jednoty. Randa na př. vykládá § 1327 o. z. extensivně a nárok rodičů uznává (opíraje svůj extensivní výklad § 1327 o. z. zejména i o § 36, III., 13 osnovy Martiniho a o § 7 zák. o ručení pojišťoven z 28. prosince 1887, č. 1. ř. z./1888). Stejně též Ehrenzweig.⁹⁾ Naproti tomu Steiner a Strohal vykládají § 1327 o. z. striktně a nároku rodičů neuznávají. (Srov. u Randy v cit. díle str. 171, poz. 136.)

⁹⁾ Srov. pro nárok rodičů: Randa, Schadenersatzpflicht (1908), str. 171; Ehrenzweig, System II., str. 328.

Rovněž judikatura kolísala při rozhodování této otázky: Srov. pro nárok rodičů GUW. 8040, GUW. N. Ř. 2321; rozh. 14. I. 1896; rozh. 25. září 1912 čj. Rv-II. 785-12 (Právník 1917); proti nároku rodičů — GUW. 9276, 13789.

III. dílčí novelou (cís. nař. ze dne 19. března 1916 č. 69 ř. z.) byl změněn text § 1327 o. z. a zní tedy nyní následovně: »Nastane-li z poškození na těle smrt, musí se nejen nahraditi všechny náklady, nýbrž i pozůstalým, o jejich výživu usmrčený měl podle zákona pečovati, musí býti nahrazeno vše, co jim tím ušlo.«

Tato nová formulace § 1327 o. z. odstranila zcela dosavadní pochybnosti, neboť kdežto se dříve v zákoně přiznával náhradní nárok pouze vdově a dětem pozůstalým po zemřelém, v novelisovaném § 1327 o. z. je výslovně přičten tento nárok »pozůstalým«, o jejich výživu měl usmrčený podle zákona pečovati, to znamená i rodičům, kteří měli proti usmrčenému dítěti nárok § 154 o. z. Z nového textu § 1327 o. z. není ani možná jiná argumentace, než že slovo »pozůstalý« zahrnuje všechny pozůstalé (tedy nejen vdovu a děti, nýbrž i rodiče usmrčeného), vzhledem k tomu, že jím (novým textem) bylo nahrazeno dosavadní úzké vymezení osob oprávněných dle starého § 1327 o. z.

Že nárok náhradní rodičům skutečně přísluší, potvrzuje i ponovelová literatura,¹⁰⁾ a rovněž i judikatura nejv. soudu českosl. (srov. sb. 968, 2358, 3107, 7635).

Přísluší tedy rodičům proti škůdci nárok na náhradu škody vzešlé usmrčením jejich dítěte, ale jen tehdy, bylo-li toto dítě povinno slušně je vyživovati ve smyslu § 154 o. z. Tedy, ačkoliv vdově a dětem usmrčeného přísluší náhrada škody bez ohledu na to, mají-li sami vlastní jmění čili nic, rodičům se tento nárok přiznává jen v mezích § 154 o. z., t. j. jen když jsou v nouzi. Jsou proto podmínky nároků rodičů následující: Předně na jejich straně nouze a na straně dětí hospodářská schopnost rodiče živi, při čemž je rozhodný stav v době smrti dítěte, a nikoliv stav, jaký snad by býval mohl nastati v budoucnosti (arg. slov »vše co jim ušlo«). Mají tedy v důsledku toho rodiče, jsou-li již v době smrti dítěte splněny podmínky § 154 o. z., náhradní nárok proti škůdci, ovšem nejen na náhradu výživného, jež jim dítě skutečně poskytovalo, nýbrž podle názoru nejv. soudu (srov. na př. rozh. nejv. soudu ze dne 14. června 1930 čj. Rv II-345/30) vztahuje se tento nárok i na náhradu onoho výživného, jež by usmrčené dítě podle svých zjištěných majetkových poměrů bylo podle zákona (§ 154 o. z.) povinno rodičům poskytovat.

Nárok náhradní se vyměřuje rodičům zpravidla jako doživotní renta (na jejíž placení sluší zajisté vztahovati předpisy § 1418 o. z.), může však patrně býti přisouzena poškozenému i summa kapitálová.¹¹⁾

Jelikož rodiče nemají vůči dětem nároku na náhradu nákladu vynaloženého na jejich výchovu (1. věta § 154 o. z.), rozhodl zcela správně nejv. soud (srov. sb. 3107), že rodičům usmrčeného a nedospělého hochy nepřisluší žádná náhrada za marně na hochy vynaložené náklady, ani na náhradu za to, že syn je v budoucnu nebude moci živiti.

¹⁰⁾ Tak na př. Kasanda: Změny v předpisech o náhradě škody dle III. část. novely k obč. zák. (Právník 1917), str. 472; Krčmář: Právo obličační (1929), str. 313, 314; Mayr, Právo obličační (Brno 1929), str. 349.

¹¹⁾ Srov. Krčmář, Právo obličační, str. 314.

II.

Rodiče a děti nemanželské.

Na otázku, zda působnost § 154 o. z. se vztahuje také na rodiče nemanželské, zdálo by se na první pohled správným odpověděti záporně. Důvodem k tomu by bylo: jednak konstatování, že § 154 o. z. je zařazen systematicky mezi předpisy o právních poměrech mezi rodiči a dětmi manželskými, a že tedy nemůže jeho působnost býti rozšiřována obdobně i na rodiče nemanželské (vzhledem k tomu, že dle našeho práv. řádu je právní poměr dětí manželských a nemanželských k jejich rodičům odlišný); jednak rozh. nejv. víd. soudu ze dne 24. IX. 1874 (GUW. 5477), že pojem dětí ve smyslu § 42 o. z. tam, kde je obsažen jen výraz »dětí« bez dodatku, jsou míněny pouze děti manželské, na př. §§ 141—146, 148, 149, 154, 681 atd. ... Tento názor, že rodiče nemanželské nemají aliment. nároku dle § 154 o. z., hájili také v literatuře někteří, na př. Krainz, Kirchstetter, Schiffner.¹²⁾

Při bedlivějším prozkoumání věci však musíme poznati, že není možno zcela se ztotožňovati s tímto názorem, neboť bude dlužno jistě rozlišovati mezi nemanž. otcem a matkou, a v důsledku toho, i hledí k níže uvedené argumentaci přikloniti se k názoru, že dobrodini § 154 o. z. nenáleží sice nemanž. otcí, náleží však, a to zcela právem, nemanželské matce. Tento názor také hájili v literatuře hlavně Anders, Ehrenzweig, Hussarek, Krčmář, Stubenrauch, Winiwarter.¹³⁾

Toto tvrzení lze opíratí o následující důvody: § 154 o. z. se vztahuje dle svého systematického zařazení na rodiče manželské, a nemůže se tedy vztahovati na nemanž. otce, neboť poměr mezi ním a mezi dítětem je jiný než mezi otcem a dítětem manželským. Naproti tomu však dlužno konstatovati, že poměr dítěte nemanželského k jeho matce se rovná úplně poměru manželskému: Nemanželská matka jest zavázána k alimentaci svého nemanž. dítěte (§ 166 o. z.), je povinna dáti své dceři věno (§ 1220 o. z.) a pravděpodobně tedy i synovi výbavu (§ 1231 o. z.); nemanž. matka a její dítě mají po sobě vzájemné zák. právo dědické (§§ 754, 756 o. z.), tedy i vzájemný nárok na díl povinný (§§ 762, 763 o. z.) a v případě platné exheredace nárok proti pozůstalosti na nutné zaopatření (§ 795). Z toho tedy lze usuzovati, že nárok alimentační podle § 154 o. z. přísluší i nemanželské matce. (Stejně i rozh. nejv. víd. soudu: GUW. 4749, 6142.)

Z právě uvedeného dvojího různého názoru, jak literatury, tak judikatury, vyplývá tedy, že otázka, zda přísluší nemanž. matce právo z § 154 o. z. čili nic, jest sporná; avšak vzhledem k tomu, že v literatuře převládá názor matce nemanž. příznivý (potvrzený též dvěma rozhodnutími nejv. soudu), a že analogická argumentace z §§ 154, 754, 756, 762, 763, 795, 1220, zdá se býti mnohem správnější, než argumentace § 154 o. z. a contrario, dlužno uznati, že právo na slušnou výživu podle § 154 o. z. nemanželské matce přísluší.

Ovšem uznáváme-li právo nemanželské matky, tu musíme připustiti stejné právo i jejím rodičům, neboť

¹²⁾ Srov. u Ehrenzweiga, System II., na str. 530, poz. 2.

¹³⁾ Anders, Grundriss, str. 58; Ehrenzweig, System II., str. 530; Krčmář, Právo rodinné, str. 83; Stubenrauch, Comm. I., str. 259; Winiwarter, Personen-Recht, str. 381.

v literatuře přednovelové (shora cit. sub poz. 13) přiznávalo se dobrodiní § 154 o. z. pouze nemanželské matce z toho důvodu, že jen mezi ní a dítětem, nikoliv též mezi tímto a rodiči nemanželské matky, byl poměr rovný poměru manželskému. V tomto směru však provedla l. dílčí novela (cís. nař. ze dne 12. října 1914, č. 276 ř. z.) důležité změny. Rozšířila v § 166 o. z. alimentární povinnost i na rodiče nemanželské matky, v §§ 754 a 756 o. z. připustila i vzájemně zák. právo dědické nemanž. dítěte a rodičů jeho matky, a v důsledku toho i vzájemný nárok dle §§ 763 a 795 o. z. Proto lze patrně přiznati také rodičům nemanž. matky právo podle § 154 o. z.

K nároku nemanž. otce ovšem se staví literatura zcela právem zamítavě. Poměr mezi dítětem a jeho nemanželským otcem je zcela jiný, než poměr manželský. Otec kromě alimentární povinnosti dle § 166 o. z. nemá vůči nemanželskému dítěti žádných jiných závazků majetkoprávních: není povinen k dotaci dcery (§ 1220 o. z.) a poskytnutí výbavy synovi (§ 1231 o. z.), dítěti po něm nepřisluší zákonné právo dědické (§ 754 o. z.) ani nárok na povinný díl; a stejně otec sám nemá vůči svému nemanž. dítěti rovněž žádných nároků majetkoprávních, neboť mu nepřisluší ani zákonné právo dědické (§ 756 o. z.), ani nárok na díl povinný. Otec nemanž. nemá ani moci otcovské, a dítě nenese jeho jména. Proto jistě odpovídá duchu našeho práv. řádu argumentace analogická z §§ 754, 756 o. z., jež jest nám podkladem pro tvrzení, že nemanželskému otci dobrodiní § 154 o. z. nepřisluší.

Poznámka: Děti legitimované dle §§ 160, 161 o. z. mají stejné postavení jako děti manželské, a proto mají také povinnost alimentární dle § 154 o. z., a platí v tomto směru pro ně vše, co shora (sub I.) bylo uvedeno o dětech manželských.

Výjimku ovšem znamenají děti legitimované podle § 162 o. z. (rozhodnutím vlády), neboť takovouto legitimací nevzniká poměr rovný manželskému, nýbrž nastávají jen ty účinky, o které bylo žádáno. Proto tedy v našem případě bude dítě legitimované zavázáno dle § 154 o. z. jen tehdy, bylo-li za tento účinek žádáno a byl-li vládou povolen.

(Příště pokrač.)

Notář Dr. Ed. Liska:

Ještě o té transmisi.

Po návratu z dovolené shledávám v čísle 4. tohoto ročníku článek p. kolegy Dra Skuly, na který jsem nucen odpovéděti.

Účelem mého původního pojednání, uveřejněného v Č. P. roč. 1929, bylo:

a) vyvolati veřejnou diskusi, již by se objasnila teoretická i praktická stránka transmise,

b) na základě výsledků této diskuse sjednotiti praksi v této věci,

Upozorniti zákonodárné činitele na nejasnost nynějších zákonných ustanovení.

Jest mi velmi líto, že můj článek o transmisi vyvolal veřejnou diskusi teprve nyní, po uplynutí téměř dvou let.

Jsem dalek toho, abych podle vzoru p. kol. Dra Skuly prohlásil opačný názor za nesprávný. Kdo pozorně četl můj původní článek, seznal, že jsem už tehdy připustil, že poněkud nepřesné a nejasné znění zákona a nedostatek rozhodnutí nejvyššího soudu způsobuje různé teoretické nazírání v otázce transmise a různé její praktické provádění. Jsem nucen zdůrazniti, že v onom článku neuplatňoval jsem názor mnou kon-

struovaný, nýbrž že jsem pouze hájil názor povolanejších odborníků, jak ostatně citovaná literatura nasvědčuje, a že jsem se pokusil názor ten pouze dopodrobna rozvésti.

Lituji, že článeček p. kol. Dra Skuly mne ani v nejmenším nepřesvědčil o naprosté nesprávnosti názoru mnou hájeného. Cituje-li p. kol. Dr. Skula § 531 o. o. z., zapomíná, že by ustanovení § 537 o. o. z. bylo zcela zbytečné, kdyby názor mnou hájený byl nesprávný. Nevidím, v čem by názor mnou hájený odporoval předpisům §§ 531 a 537 o. o. z. a 97 nes. říz. O tom však podrobněji až jindy. Pan kol. Dr. Skula opomněl však se dotknouti ve svém článku nejdůležitějšího bodu, který mluví proti jeho názoru. § 809 o. o. z. dává totiž možnost transmisáři »dědictví (sc. po A.) přijmouti nebo zamítnouti«. Pojme-li se dědictví transmitentovo po A. do transmitentovy pozůstalosti, tu stane se podle § 531 o. o. z. součástí oné pozůstalosti, a transmisáři se tím naprosto odejme možnost dědictví po A. přijmouti nebo zamítnouti nezávisle, to jest: aniž by současně byl nucen přijati neb zamítnouti pozůstalost transmitentovu (bližší viz str. 66 roč. XI. Č. P.). Tím se stává transmisářovo právo jemu § 809 o. o. z. zaručené naprosto iluzorním. § 537 o. o. z. mluví o přechodu dědického práva, ale k tomu přec naprosto není třeba, aby hmotně předměty nebo jejich část, tvořící dědický podíl transmitentův po A., byly přenášeny zbytečně z jedné pozůstalosti do druhé. Přesně znění § 809 o. o. z. (»v s t o u p í d ě d i c o v é v p r á v o.«) nasvědčuje plně správnosti názoru mnou hájeného. Také § 97 nesp. pat. nemluví proti tomuto názoru, neboť vyžaduje, aby zůstavitel byl v čas své smrti v držbě majetku. To by se musela nejdříve rozřešiti otázka, zda v případě transmise jest transmitent v držbě svého dědického práva na pozůstalost po A., pokud se nevyjádří, že onu pozůstalost přijímá nebo zamítá.

Také po stránce praktické pokládám mnou hájený názor za výhodnější. To pozná se zejména v těch případech, kdy pozůstalostní soudy po A. a po B. jsou různé a geograficky od sebe značně vzdáleny.

Jest ovšem jisto, že pro soudního komisaře by bylo výhodnější, kdyby též majetek tvořící součásti různých pozůstalostí, podle jichž hodnoty jest stanovena jeho odměna, jsem však přesvědčen, že tato skutečnost sama o sobě nepřiměje nikoho, aby transmisi prováděl způsobem, který hájí p. kol. Dr. Skula.

Pokud se týče řešení otázky, zda by byli tím či oním praktikováním transmise poškozeni nepom. dědici nebo věřitelé transmitentovi, poukazují na podrobné pojednání mého původního článku (str. 66 a násl.).

Citovati názor Dra Ehrenzweiga, jehož si jinak jako výborného teoretika velmi vážím, mně nemůže přesvědčiti, poněvadž názor ten v otázce transmise nepokládám za neomylný, zejména když proti názoru tomu stojí několik opačných názorů neméně význačných právníků (viz Klang, Stubenrauch, Pfaff-Hofmann a j.). Kromě toho mohu konstatovati, že po uveřejnění mého původního článku vyslovili s jeho obsahem plně svůj souhlas mnozí na slovo vzatí teoretikové a praktičtí z řad universitních, soudcovských i notářských.

Bylo by jistě velmi vítáno, kdyby o této věci zahájena byla diskuse, která by objasnila některé sporné otázky; prozatím nezbyvá než čekat, že pan kolega Dr. Skula v obsirnějším článku podrobně uvede důvody pro svůj názor, vyvrátí mé důvody v původním mém článku uvedené, a vysvětlí, jak by v praxi postupoval, kdyby transmisář chtěl podíl, který připadl transmitentovi z pozůstalosti po A., odmítnouti, avšak pozůstalost transmitentovu přijati, nebo naopak.

Význam poznámky nezczitelnosti.

Pozemky nabyté dle zákona z 27. května 1919 č. 318 sb. z. a nař. — tak zvané dlouhodobé pachtý — dovoleno jest dle odst. 4 čl. I. zák. z 15. dubna 1920 č. 311 sb. z. a nař. zciziti mezi živými — vyjma převody rodinné — do deseti let jen se svolením pozemkového úřadu. Poznámka omezení ve smyslu tohoto zákona může se vymazati po uplynutí uvedené lhůty na pouhý návrh vlastníků.

Od které doby se tato lhůta má počítati, není ze znění tohoto ustanovení zcela jasno.

Okresní soud v P. odmítl žádost za provedení převodu dle kupní smlouvy ze dne 30. prosince 1930, týkající se pozemku připsaného na podkladě přidělovacího usnesení ze dne 11. listopadu 1920 Nc I 1523-19, s odůvodněním, že pozemek jest